

Kommunstyrelsen

Landsbygdsrådet rapport till kommunstyrelsen för 2023

Förslag till beslut

1. Landsbygdsrådet rapport till kommunstyrelsen för 2023 godkänns och läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Landsbygdsrådet ska enligt instruktionen årligen rapportera om arbetet. Rådet ska bidra till att strategiskt utveckla Eskilstuna kommuns arbete med landsbygdsfrågor, i nära relation till landsbygdens aktörer. Under året har fokus för landsbygdsrådets arbete varit att ha dialog med delar av kommunen som har uppdrag som är strategiskt viktiga för landsbygden. Landsbygdsrådet har därför under 2023 arbetat med två perspektiv, dels börja kartlägga vilka de specifika frågorna är som är angelägna för de boende på landsbygden, dels blickar inåt i den kommunala organisationen. Under året har representanter för olika förvaltningar bjudits in för att redovisa vilka frågor de arbetar med specifikt mot landsbygden, och hur detta eventuellt kan förbättras. Detta arbete fortsätter under 2024, med syfte att kunna dra övergripande slutsatser kring hur kommunens fokus på landsbygden kan förändras och förbättras.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Eskilstuna har en stor landsbygd med många aktiva byar och föreningar. Det är viktigt att kommunen inom sina ansvarsområden även har med landsbygdsperspektivet.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm
Kommundirektör

Kristina Birath
Fastighets- och miljödirektör

Beslutet skickas till:
Landsbygdsrådet
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Förskolenämnden

Grundskolenämnden
Gymnasienämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Räddningstjänst- och tillståndsnämnden
Servicenämnden
Socialnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Torshälla stads nämnd
Valnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Överförmyndarnämnden
Eskilstuna Kommunföretag AB

Kommunstyrelsen

Landsbygdsrådets rapport till kommunstyrelsen för 2023

Eskilstuna består av så mycket mer än tätorten. I byar och kringliggande samhällen i kommunen bor och verkar en stor del av kommunens innevånare. Härifrån tas i allt större utsträckning lokala livsmedel till våra verksamheter. Förutom detta förser landsbygden oss bland annat med ett rikt näringsliv som ger arbetstillfällen, ett fantastiskt kulturlandskap och en mångfald av boendeanternativ. Behoven bland de som bor på landsbygden skiljer sig i mångt och mycket inte från de som bor i tätorten, men vissa saker skiljer ut sig. Ibland framkommer också att innevånarna utanför staden känner sig förfördelade i resursfördelningen av våra gemensamma medel.

Landsbygdsrådet har därför under 2023 antagit ett tveeggat perspektiv, där vi dels försöker kartlägga vilka de specifika frågorna är som är angelägna för de boende på landsbygden, dels blickar inåt i den kommunala organisationen. Under året har representanter för olika förvaltningar bjudits in för att redovisa vilka frågor de arbetar med specifikt mot landsbygden, och hur detta eventuellt kan förbättras. Detta arbete fortsätter under 2024, då vi hoppas kunna dra övergripande slutsatser kring hur kommunens fokus på landsbygden kan förändras och förbättras.

Fredrik Andersson (C), ordförande Landsbygdsrådet

Inledning

En ny instruktion för Landsbygdsrådet antogs i slutet av 2022. Syftet med rådet är att initiera, bevaka, driva på landsbygdsutvecklingen i Eskilstuna kommun. Rådet ska också utveckla strategier för att uppnå målet attraktiv landsbygd genom samråd med organisationer, företag och enskilda och på så sätt uppmärksamma de behov och önskemål som finns på landsbygden. Uppdraget omfattar också att fånga upp och föra in aktuella landsbygdsfrågor i kommunkoncernen liksom att fånga in vad övrigt som sker nationellt och regionalt inom landsbygdsutveckling. Rådet ska också skapa ett kontaktnät för Eskilstunas landsbygd och sprida kunskap mellan områden och aktörer.

Kommunens nämnder ska begära remissynpunkter från landsbygdsrådet på planerade förändringar och förslag som kan ha påverkan på landsbygdsrådet ansvarsområde.

Rapport för 2023

Landsbygdsrådet har totalt sju ledamöter. Ordförande är Fredrik Andersson (C), ledamöter Sarita Hotti (S), Olof Sollenberg (M), Tord Wall (SD), Hans Bergström (S) Ulf Westerberg (M) Jonas Wulff (KD) Hans Bergström (S) Rådet har haft fyra möten under 2023. Fokus för arbetet det första året har varit att få en bättre bild av hur kommunens förvaltningar och bolag arbetar med landsbygdsfrågor, både generellt och i specifika frågor.

De frågor som behandlats och diskuterats av landsbygdsrådet listas nedan.

Regional trafikplanering

Kommunledningskontoret har ansvar för Eskilstunas del av regional transportplanering och inspel till länstransportplanen som tas fram av Region Sörmland. Ett särskilt arbete i form av Åtgärdsvalstudier i Trafikverkets regi genomförs med fokus på Hällberga och Årila utifrån de stora trafikflöden som blir till följd av att Eskilstuna logistikpark utvecklas. Både Trafikverkets och kommunens tidigare mätningar jämförs med kommunens prognos vid full utbyggnad av Eskilstuna Logistikpark och de visar att det kommer bli en stor ökning av antal tunga fordon. Stillastående tung trafik kan komma att öka och uppställningsplatser behöver ses över. Kommunen deltar i arbetet med åtgärdsvalstudierna för att få in så mycket trafiksäkerhetsåtgärder som möjligt.

Nyföretagande på landsbygden – hur stöttas nyföretagande och företag

Denis Oreskovic från näringslivsavdelningen på kommunledningskontoret gick igenom hur de arbetar med landsbygdens företag. Samarbetet med företag på landsbygden sker på samma sätt som i tätorterna och städerna; genom företagsbesök, inbjudan till dialoger och så vidare. Det kommunala bolaget Destination Eskilstuna AB har fokus på besöksnäringens branschen. Mycket arbete sker via strategiska samarbeten med exempelvis Region Sörmland som bland annat tagit fram ett serviceprogram för landsbygden, med Agro Sörmland som främjar utveckling, innovation och tillväxt inom de biobaserade näringarna. Leader Sörmland är ett annat exempel där företag kan söka medel till olika utvecklingsprojekt. Leader Sörmland täcker en större yta av Eskilstuna från 2024 jämfört med tidigare. Eskilstuna kommun har ett tillväxtråd med representation av företag från olika branscher. Där är de gröna näringarna representerade av Martina Schagerlund, Lindholms gård/Rekarne kött. Landsbygdsrådet konstaterar att det idag i stort sett saknas företag som förädlar matråvaror i Eskilstuna och det är ett utvecklingsområde.

Belysning på landsbygden

Belysning på landsbygden har varit en återkommande fråga på rådets möten. Samhällsbyggnadsförvaltningen har presenterat sitt arbete och konstaterat att kommunen inte kommer att driva belysning på landsbygden där det inte finns ett allmänintresse. I de fall där belysningsstolpar står på Trafikverkets mark så kommer de att rivs när de inte uppfyller Trafikverkets krav enligt standarden i VGU, ”Vägar och gators utformning”. I vissa fall kan det vara möjligt för samfälligheter och vägföreningar att ta över driften av belysningsstolpar men det ställer stora krav på

elkompetens och ansvar. Landsbygdrådet har sedan tidigare gjort en sammanställning av tillgängliga solcells- och batterilösningar som skulle möjliggöra belysning utan koppling till elnätet. Ännu har inget intresse för sådana lösningar kommit in till rådet. En komplex fråga som hör hemma hos samhällsbyggnadsnämnden.

Avfallsbrottslighet

Vid flera tillfällen har Eskilstuna landsbygd varit drabbade av att en aktör tagit emot stora mängder avfall för återvinning och sedan lämnat efter konkurs. Det senaste exemplet är återbruksbalarna i Barva. Anna Norberg från miljökontoret gav landsbygdrådet en lägesrapport om de 19 000 balarna som ställts upp på en privat fastighet i Barva. Ett åtal har väckts mot de ansvariga i bolaget som drivit verksamheten och konkursboet har meddelat att de saknar medel och resurser vilket gör det verkningslöst med vitesföreläggande. Kommunen utövar nu tillsyn av balarna regelbundet och avvaktar att konkursen skulle bli klar så krav kan riktas mot fastighetsägaren. Konkursen avslutas först när brottsmålet är utrett vilket troligen inte kommer att ske innan 2026. Miljökontoret håller frågan under bevakning och har som plan att ställa krav på att den olovliga deponi som balarna är tas bort från platsen och att en fullständig markundersökning görs. När markundersökningen är klar avgörs om sanering av marken behövs eller om platsen kan fortsätta att användas som verksamhetsområde. Det viktiga är att det inte är kommunen utan fastighetsägarens ansvar tillsammans med konkursboet. Kommunen har deltagit i dialoger med Regeringskansliet för att få till skärpningar i lagstiftningen och under 2023 kom förslag att mängden avfalls om får förvaras efter enbart anmälan ska sänkas till 500 ton, en rejäl skärpning. Det är viktigt med en nära dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen där miljötillsynen nu finns, om nya upplag börjar dyka upp.

Avloppstillsyn

Miljökontoret har ansvar för tillsyn på små avlopp, de flesta finns på landsbygden. Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp styrs av kommunens Plan för avlopp och dricksvatten där det finns en utbyggnadsplan. Dessa områden får inte tillsyn i väntan på utbyggnaden av kommunalt VA förutom vid konstaterad olägenhet, exempelvis efter klagomål och nybyggnationer i dessa områden kan vid vissa tillfällen beviljas tillfälligt tillstånd. Hav- och vattenmyndigheten rekommenderar en åtgärdstakt på 5 procent av de små avloppen för att upprätthålla en god standard på lång sikt. Enligt Eskilstunas vattenplan och för att nå miljökvalitetsmålen för vatten så ska alla enskilda avlopp kartläggas och de som inte uppfyller miljöbalkens krav ska åtgärdas.

Delad mobilitet på landsbygden

Samhällsbyggnadsförvaltningen har ansvar för beställning av kollektivtrafik från Region Sörmland. Det pågår ett utvecklingsprojekt tillsammans med regionen för att testa anropsstyrd kollektivtrafik på landsbygden. Många nya former av ”kollektivtrafik” utvecklas nu runt om i landet såsom samåkningsappar för en by eller samhälle, möjligheter att åka med skolbussar mm Detta är ett viktigt utvecklingsområde för landsbygden enligt rådet.

Måltider inom skola och Äldreomsorg på landsbygden

Måltidsservice på serviceförvaltningen ansvarar för maten på skolor, förskolor och äldreboenden på landsbygden. Skolorna/förskolorna och äldreboendet i Alberga har sina egna kök. Köken på Årlagården och Solåsen är avvecklade eftersom det varit svårt med bemanning och vikarier i mindre kök och måltider skickas nu från större kök till dessa. Under våren 2024 kommer en enkät skickas ut om hur måltider upplevs på boendena. De varma måltider som levererats dagligen till dem med hemtjänst kommer under hösten 2024 börja levereras som kylda måltider från köket på Rekarne gymnasiet. Daglig matleverans ändras till leverans en gång per vecka och måltiderna värms upp i hemmet. Samverkan med upphandling sker för att öka möjligheterna för lokala leveranser av råvaror. Landsbygdsrådet konstaterar att det är ett utvecklingsområde.

Landsbygdssamarbeten: Landsbygdsriksdagen

Landsbygdsriksdagen 2024 sker 24–26 maj i Nyköping. Bussresor kommer ske genom länet med besök på inspirerade besöksmål på olika platser i Sörmland. Kommunen erbjuder genom att finansiera resorna möjlighet att guida och marknadsföra kommunen. Rådet ställer sig positiva till att finansiera bussresorna. Information till kommunstyrelsen.

Landsbygdssamarbeten: Hjälmarsamarbete

Hjämaresamarbetet är ett projekt som startade 2021 mellan kommunerna runt Hjälmarén. Örebro kommun driver arbetet. En strategi och gemensam målbild är antagen av kommunerna och en förening har bildats där Eskilstuna har en styrelseledamot; Sarita Hotti, som även är ledamot av landsbygdsrådet. Samverkan sker i olika teman tex friluftsliv, besöksnäring, näringslivsutveckling och landsbygdsutveckling. Samverkan har fokus på hållbar utveckling och inom ramen för arbetet tas även en ansökan om att bli biosfärsområde fram.

Remisser

Region Sörmlands förslag till regionalt serviceprogram som besvarades av kommunstyrelsen.

Landsbygdsutvecklingsbidrag 2023

5 föreningar beviljades totalt 74 825 kronor

Landsbygdsstöd 2023

1 förening beviljades totalt 135 000 kronor